

листопада 2007 року "Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу".

Через перевірку виконання положень цих актів прокурор з'ясовує наявність чи відсутність порушень закону при перевірці додержання законності при виконанні покарання у вигляді службових обмежень для військовослужбовців.

**Проськіна Н.В.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
здобувач кафедри адміністративного права**

КЛАСИФІКАЦІЯ ДОКАЗІВ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Відповідно до статті 251 Кодексу України про адміністративні правопорушення доказами в справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Джерелами доказів можуть бути свідчення різних осіб, висновки експерта, матеріальні носії інформації (речові докази, показання технічних приладів, документи і т.д.), безпосередні спостереження осіб, уповноважених розслідувати адміністративні правопорушення тощо.

Кожен з юридичних доказів відіграє особливу роль у процесі встановлення істини в справі. І для визначення місця того чи іншого доказу в системі правовою наукою розроблена їхня класифікація в залежності від певних ознак, які притаманні тій чи іншій групі, а саме:

1) залежно від відношення до обставин, що підлягають доказуванню, докази поділяються на прямі та непрямі. Прямі докази – це докази, з яких можна зробити достовірний висновок про існування чи відсутність доказуваного факту, тобто прямі докази безпосередньо вказують на обставину, що підлягає доказуванню. Непрямі докази – це докази, з яких можна зробити ймовірний висновок про існування чи відсутність доказуваного факту. Якщо при використанні прямого доказу перевіряється та встановлюється в першу чергу його достовірність, то непрямий доказ визначається насамперед з позиції відношення до справи, взаємозв'язку з іншими доказами та обставинами справи;

2) залежно від обставин, що обтяжують чи пом'якшують

відповідальність, докази поділяються на обвинувальні та виправдувальні. Обвинувальні докази підтверджують, що правопорушення було вчинене саме даною особою, з певною метою, є наявність вини та обставин, що обтяжують відповідальність. Виправдувальні докази вказують на відсутність складу правопорушення, його юридичних ознак, самої події правопорушення, непричетність особи до вчиненого правопорушення, вчинення нею правопорушення з необережності, випадково тощо;

3) за характером джерел надходження доказів, а також самі їх джерела поділяються на первісні та похідні. Первісні докази – це докази, отримані із першоджерел (показання свідка-очевидця, оригінал документа, пошкоджений транспортний засіб та ін.). Зміст цих доказів складають фактичні дані, що стали наслідком безпосереднього відображення обставин, які становлять предмет доказування. Похідні докази – це докази, які не містять первинної інформації, а утримують інформацію, отриману з інших джерел (отримані "з других рук"). Вони відображають властивості первісних джерел інформації (наприклад, свідчення з чужих слів, отримання відомостей з копії документа, за допомогою фотозйомки пошкодженого транспортного засобу та ін.). Зазвичай суд, орган (посадова особа), уповноважена особа мають користуватися першоджерелами, оскільки при використанні похідних доказів збільшується ймовірність (можливість) перекручування фактичних даних. Але і похідні докази можуть бути корисними при їх ретельній перевірці повноти і правильності, в поєднанні з первісними джерелами;

4) залежно від джерела та форми відомостей докази поділяються на особисті; речові; безпосередні спостереження осіб, уповноважених розслідувати адміністративні правопорушення. В якості особистих доказів використовуються пояснення особи, стосовно якої ведеться провадження у справі, показання потерпілого та свідків, висновки експертів, думки спеціалістів.

Речові докази та документи є матеріальними носіями інформації. В якості перших у справі про адміністративне правопорушення можуть бути предмети, які є знаряддям або безпосереднім об'єктом правопорушення чи які зберегли на собі його сліди. Документи є носіями інформації та визнаються доказами, якщо містять відомості, які мають значення для провадження у справі про адміністративне правопорушення.

З урахуванням специфіки провадження у справах про адміністративні правопорушення у якості самостійного виду доказів виділяють також безпосередні спостереження осіб, уповноважених на складання протоколу про адміністративне правопорушення і на

проведення адміністративного розслідування. Процедурно спостереження таких осіб фіксуються у протоколі про адміністративне правопорушення, за винятком спрощеного провадження.

У підсумку зазначимо, що чітка й послідовна класифікація доказів як відомостей про факти, обставини та їх процесуальних джерел має певне прикладне значення при їх оцінці та перевірці, що забезпечує прийняття законного та обґрунтованого рішення по справі.

Реуцький А.В.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
Кримський юридичний інститут,
к.ю.н., доцент кафедри адміністративно-правових
та кримінально-правових дисциплін

КРИМІНАЛІСТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗЛОЧИНІВ З ОЗНАКАМИ КОРУПЦІЇ

Проблемою криміналістичної класифікації злочинів займалися такі науковці, як Р.С. Белкін, О.М. Васильєв, І.Ф. Герасимов, В.А. Журавель, О.Н. Колесниченко, Б.Є. Лук'янчиков, В.Г. Танасевич, В.О. Образцов, М.П. Яблоков та ін. Не зупиняючись докладно на працях цих учених, треба вказати, що, на думку більшості з них, кримінально-правова класифікація не повною мірою відповідає потребам криміналістики, оскільки відображає тільки істотні, з точки зору кваліфікації, ознаки та властивості злочинів, у той час коли розробка криміналістичних методик вимагає більш детальної системи даних про злочинні посягання, знання яких необхідні для розкриття різних їх видів. З огляду на це, в криміналістичній класифікації враховуються ознаки, які істотно впливають на специфіку здійснення розслідування, а саме на його організацію і планування, висунення слідчих версій, визначення типових слідчих ситуацій і систем слідчих дій і заходів щодо їх розв'язання.

Ось чому при формуванні методики розслідування злочинів з ознаками корупції і з'ясовуванні питання про її віднесення до певного класифікаційного рівня, необхідно насамперед визначитися з поняттям "корупційна ознака".

1 липня 2011 року набрав чинності Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції" Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції". У загальних положеннях цього Закону надано визначення термінів корупції та корупційного правопорушення, а також таких понять як неправомірна вигода,